רשות האוכלוסין וההגירה
Population and Immigration Authority

Center for International Migration & Integration
CIMI
Founded by the
American Jewish Joint
Distribution Committee

נתוני 2015

של הקו הטלפוני עבור עובדים זרים במסגרת ההסכמים הבילטרליים

פרופיל סטטיסטי

סיכום נתונים לשנת 2015

בשנת 2012, חתמה ממשלת ישראל על הסכם בילטרלי (בין-ממשלתי) עם ממשלת תאילנד המופעל במסגרת פרויקט Thailand-Israel Cooperation (TIC) במטרה למנוע גביית דמי תיווך בלתי חוקיים מעובדים זרים המגיעים לעבוד בישראל בענף החקלאות. בהמשך, נחתמו הסכמים דומים עם ממשלות בולגריה, מולדובה ורומניה בענף הבניה. עד עתה נכנסו לישראל כ-20,600 עובדים במסגרת הסכמים אלו. ההסכמים הבילטרליים נמצאים תחת תהליך של בחינה, למידה והתפתחות לקראת חתימה על הסכמים נוספים בעתיד.

מטרת ההסכמים היא לגייס עובדים איכותיים ומקצועיים וכן למגר את תופעת דמי התיווך הבלתי חוקיים ובכך לתרום לביעור עבדות מודרנית וסחר בבני אדם.

במסגרת הסכמים אלו הקימה רשות האוכלוסין וההגירה בשותפות עם CIMI קו טלפוני לעובדים זרים בישראל בשפות של ארצות המוצא. קו חם זה מופעל על ידי CIMI, באשר הפניות המגיעות אליו מועברות לרשות האוכלוסין וההגירה המעבירה אותן לטיפול ביחידות הרלוונטיות במשרדי הממשלה המוסמכים בהתאם לסוג הפניה או התלונה.

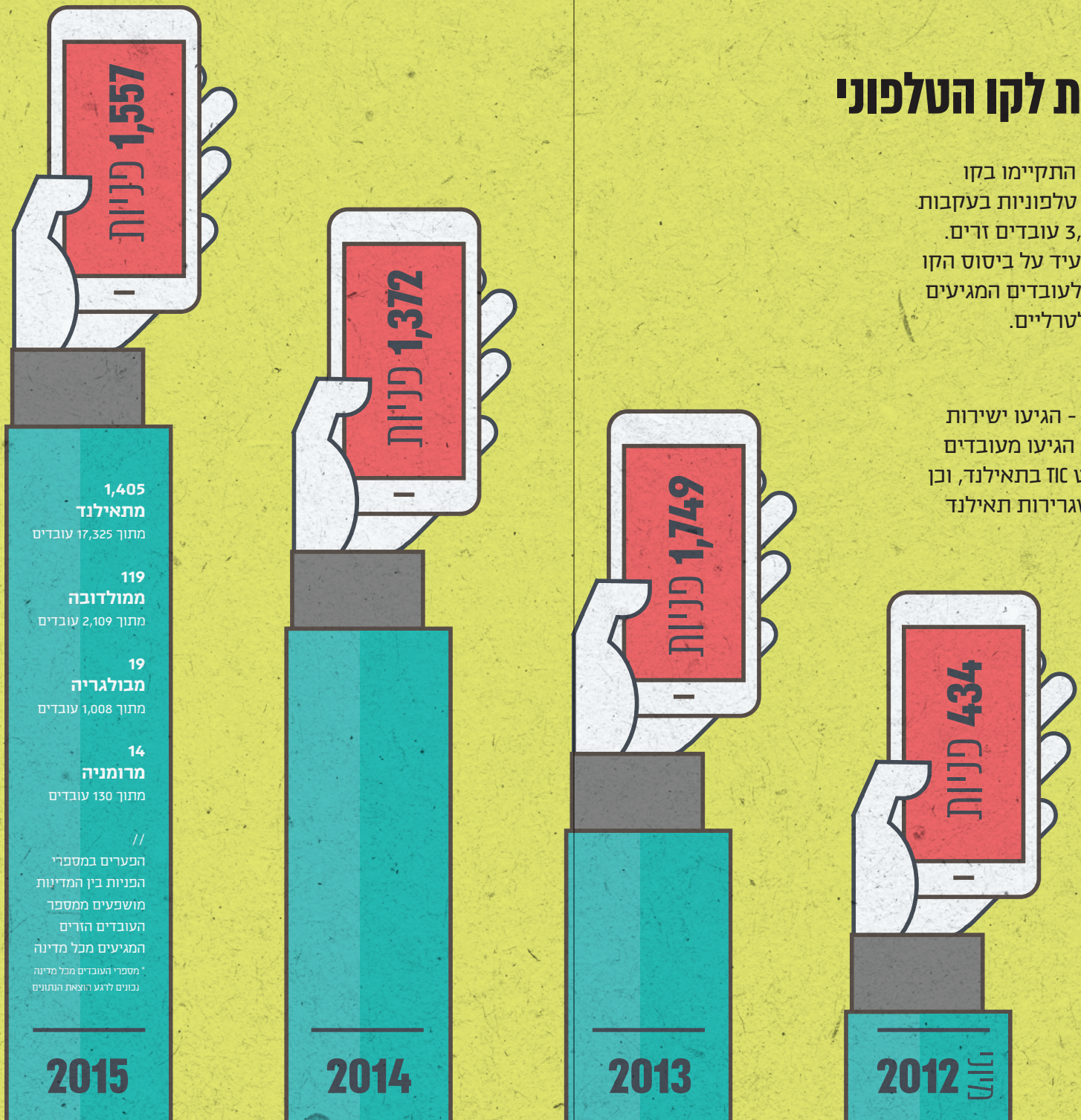
CIMI - המרכז להגירה בינלאומית וקליטה עמותה מיסוד ג'וינט ישראל, עובדת בשיתוף עם רשות האוכלוסין וההגירה הישראלית וארגונים ממשלתיים ולא ממשלתיים בארצות המוצא. במסגרת פעילות זו, העמותה מסייעת בפרסום, מיון ותאום הליך הגעת העובדים לישראל ומספקת הדרכה לעובדים ויידוע על זכויותיהם.

1 פניות נכנסות לקו הטלפוני

מאז הקמתו ביוני 2012 התקיימו בקו החם כ-40,000 שיחות טלפוניות בעקבות כ-5,000 פניות של 3,421 עובדים זרים.
מספר הפניות הגדול מעיד על ביסוס הקו החם ככתובת מרכזית לעובדים המגיעים באמצעות הסכמים בילטרליים.

בשנת 2015

מרבית הפניות - 1,226 - הגיעו ישירות לקו החם, 151 מהפניות הגיעו מעובדים זרים באמצעות פרויקט TIC בתאילנד, וכן 145 מהפניות הגיעו משגרירות תאילנד בישראל.

2 דוגמא להליך טיפול בתלונה

עובד מסירת תלונה מס' 4951

עובד חקלאי מועסק במושב בדרום בשמונה חודשים.
תלונתו: פנה ללשכה הפרטית בבקשה לעבור מעסיק בשל תנאי השכר במקום, מקבל פחות משכר מינימום ליום.
אינו מקבל תלוש שכר ותשלום השכר מגיע באיחור. המגורים לא תקינים - חדרים ללא חלון, חדר מקלחת אחד עם שירותים ל-10 איש. אין מאווררים, חלק מהעובדים נאלצו לקנות לעצמם מאווררים.

הקו החם העברת התלונה לרשות האוכלוסין וההגירה.

רכזת הפניות של רשות האוכלוסין וההגירה מתקשרת ללשכה הפרטית ודורשת כי הלשכה תפעל לבקשת העובד להעבירו למעסיק אחר באופן מיידי.
במקביל, רכזת הפניות של רשות האוכלוסין וההגירה מפנה את המקרה לחקירה - לטיפול משולב של יחידת האכיפה של רשות האוכלוסין וההגירה ויחידת האכיפה של משרד הכלכלה, על פי סמכויותיהם.

היחידות המטפלות
טיפול ומענה

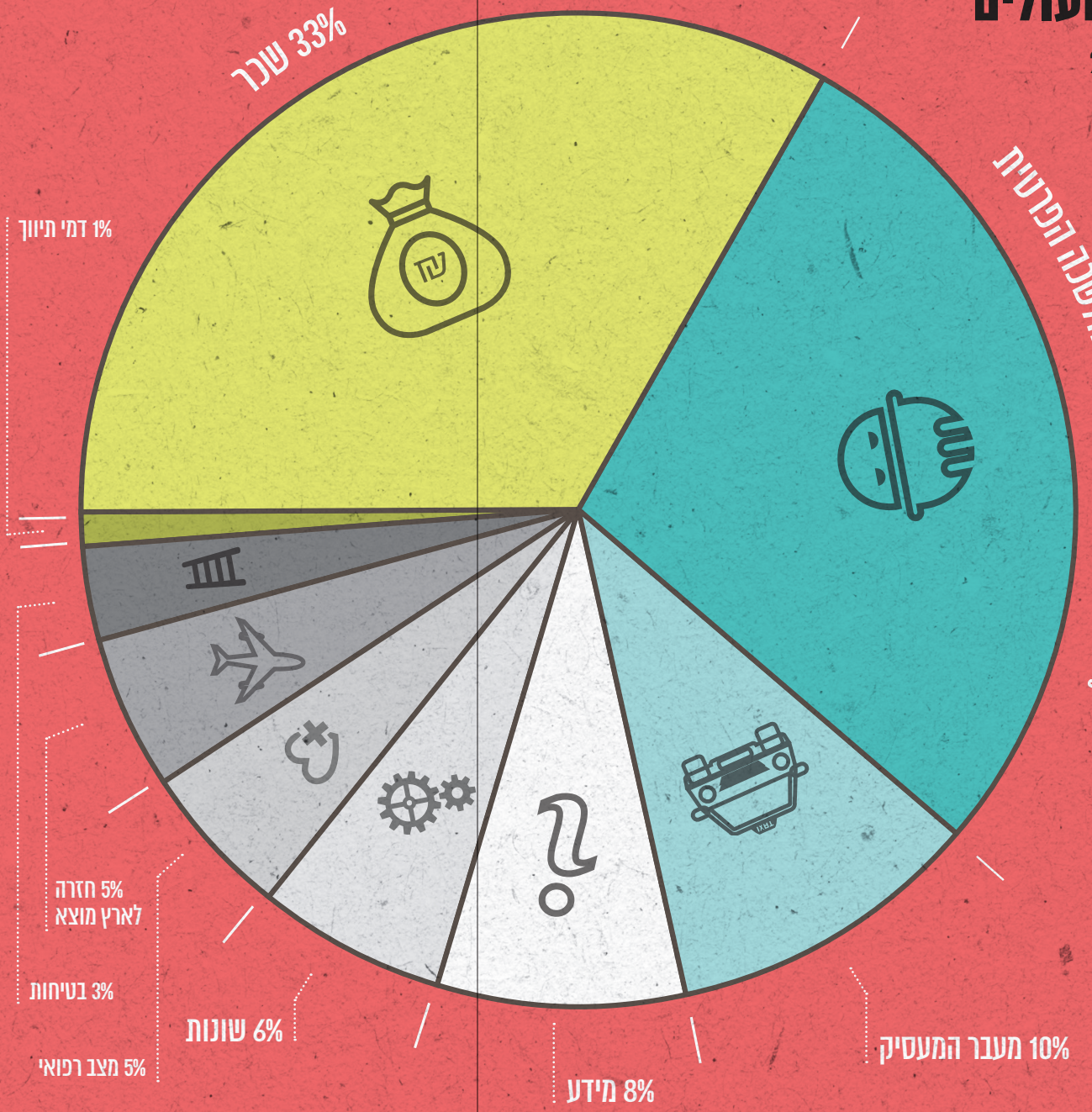
בחקירה מטעם רשות האוכלוסין ההגירה המגורים נבדקו ונמצאו הפרות.
תלונת המגורים הועברה לטיפול אכיפתי מול המעסיק. תלונת השכר בבדיקה של יחידת האכיפה של משרד הכלכלה.

רשות האוכלוסין וההגירה
עדכון הקו החם ועדכון העובד

העובד מוסר כי הלשכה הפרטית העבירה אותו למעסיק אחר ובעקבות ההתערבות המידית של רשות האוכלוסין וההגירה שכרו האחרון שולם לו. מרוצה במקום העבודה החדש.
במידה ויהיו בעיות, יתקשר למתורגמנית של הלשכה הפרטית: מודה על הסיוע בטיפול.

3

נושאים העולים מהפניות[2]

מבין התלונות בנושא שכר:

40% שכר לא לפי חוק

21% שכר ללא תלוש

13% שכר לא משולם בזמן

26% אחר

מבין התלונות בנושא התנהלות המעסיק או לשכה פרטית:

23% תנאי מגורים

21% יחס המעסיק

19% ללא עבודה

37% אחר (לדוגמא: אי זמינות מתורגמן או לשכה פרטית, פיטורים בעקבות תלונה)

מבין הפניות בנושא בירור מידע:

32% תנאי שכר

21% ויזה

14% איתור לשכה פרטית

10% איתור בן משפחה

23% אחר

מבין התלונות בנושא בטיחות:

83% שימוש בחומרי הדברה ללא מיגון

17% אחר

מצב הטיפול בפניות ותלונות[3]

557 תלונות בטיפול

תלונות שהועברו לרשות האוכלוסין וההגירה
וזו דיווחה לקו החם על העברתן לגורם מטפל.

12 בטיפול רשות האוכלוסין וההגירה.

460 בטיפול משרד הכלכלה.

82 בטיפול משולב של רשות האוכלוסין
וההגירה ומשרד הכלכלה.

3 בטיפול הקו החם.

1,000 נסגרו

תלונות שהטיפול
בהן נסגר, ע"י
הקו החם[4],
רשות האוכלוסין
וההגירה או
משרד הכלכלה.

נושאי תלונה עיקריים ומצב הטיפול

נושאי שכר

704 תלונות
529 בטיפול
175 סגורות

יחס מעסיק

150 תלונות
37 בטיפול
113 סגורות

מגורים

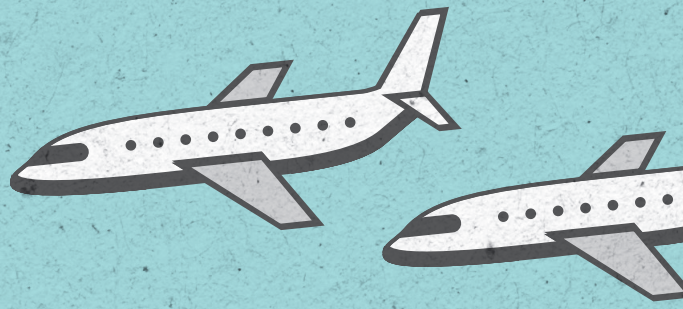
167 תלונות
119 בטיפול
48 סגורות

5 הסכמים בילטרליים - עלות ההגעה לארץ[5]

בשנת 2012 גויסו לראשונה עובדים בענף הבנייה והחקלאות באמצעות הסכמים בילטרליים בלבד. הסכמים אלו צמצמו באופן משמעותי את תופעת גביית דמי התיווך הבלתי חוקיים וכתוצאה מכך עלות ההגעה לארץ ירדה מעשרות אלפי דולרים, למאות בודדות של תשלומים מותרים.

במסגרת ההסכמים עד היום נחסכו לעובדי חקלאות ובניין קרוב ל-

$192,000,000

6 ההוצאות כדי להגיע לעבוד בישראל מאז ההסכמים הבילטרליים[6]

בענף הבניה

אחרי שנחתם הסכם בילטרלי

בולגריה **$504**

מולדובה **$310**

רומניה **$300**

ללא הסכם בילטרלי

סין **$21,759**

בענף החקלאות

תאילנד

אחרי שנחתם הסכם בילטרלי

$2,200

לפני החתימה על הסכם בילטרלי

$9,149

הערות

1 היחידות המטפלות הן: יחידת האכיפה של רשות האוכלוסין וההגירה, יחידת האכיפה של משרד הכלכלה, הממונה על זכויות עובדים זרים במשרד הכלכלה, משטרת ישראל.

2 בשנת 2015 הקו החם החל לתעד באופן נפרד פניות מעובדים בנושא טיפול במצב רפואי וכן בנושא בטיחות.

3 נכון למועד האחרון של משיכת הנתונים.

4 בשנת 2015, 344 פניות קיבלו מענה מידי ונסגרו על ידי הקו החם.

5 מקור הנתונים עבור בולגריה, סין ותאילנד : רבקה רייכמן ונונה קושינירוביץ (2014). " גיוס עובדים זרים בענפי החקלאות והבנייה בישראל : השפעת הסכמים בילטרליים".

6 בעקבות הסכמים אלו , הוצאות העובדים הזרים עבור ההגעה לישראל כוללת בעיקר עלות ביצוע בדיקות רפואיות ורכישת ברטיס טיסה לישראל. בענף החקלאות, ההוצאות כוללות גם עמלת תיווך מותרת בהתאם לדין הישראלי.

Center for International
Migration and
Integration

www.cimi.org.il